

Ланова Анастасія Юріївна,

*студентка 4 т курсу факультету адвокатури
Паціпналімського університету «Одеська юридична академія»*

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОХОРОНИ ПРАЛІСІВ В УКРАЇНІ

Для України надзвичайно актуальною стала проблема незаконної порубки лісів, особливо у західній частині країни (Львівщина, Тернопільщина, Рівненщина, Житомирщина). Так, під загрозою існування стали одні із найдревніших багатств нашого краю — праліси.

До прийняття Закону України від 23 травня 2017 року № 2063-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо охорони пралісів згідно з Рамковою конвенцією про охорону та сталий розвиток Карпат» [1] поняття «праліси» в українському законодавстві не існувало. Проте, такі законодавчі зміни ввели це поняття у ст. 1 Лісового кодексу України, де зазначається, що «праліси (пралісові екосистеми) — споконвічний, стародавній ліс (природні лісові екосистеми), що сформувався природніш шляхом і в ході розвитку не зазнав безпосереднього антропогенного впливу» [2].

Це був дуже вагомий крок для українського законодавства, оскільки таким чином було визнано існування такого природного об'єкта, а отже — необхідність його охорони.

Питання незаконної порубки пралісів наразі є дуже актуальним як для навколишнього природного середовища, так і для людей. Через цей антропогенний вплив виникають такі проблеми як: зникнення певних видів флори і фауни; зсуви ґрунту та повені (що наразі є щорічною проблемою в Карпатах); зміна клімату; засушення каналів річок і струмків при неправильній технології повалення та сплаву дерев; незаконна порубка лісу призводить до чималих втрат державного бюджету.

Наразі, у ст. 39^і Лісового кодексу України встановлено перелік видів діяльності, забороненої на території пралісів: «всі види рубок, у тому числі санітарні, рубки формування і оздоровлення лісів (крім догляду за лінійними об'єктами та вирубування окремих дерев під час гасіння пожежі), будівництво споруд, прокладання шляхів, лінійних та інших об'єктів транспорту і зв'язку, випасання худоби, промислова заготівля недеревинних лісових продуктів, проїзд транспортних засобів (крім доріг загального користування та служби лісової охорони)».

Кожне порушення цих заборон може істотно вплинути на такий природний об'єкт, як праліси. Порубка призводить до зменшення розмірів їх територій, зменшення чисельності видів дерев та чагарників. Будівництво споруд, прокладання шляхів, тощо, теж призводить до порубки лісів, забруднення навколишнього природного середовища. Випасання худоби зменшує кількість рослин, що знаходяться під охороною законодавства

України, тобто занесені до Червоної книги України. Промислова заготівля недержавних — це заготівля горіхів, грибів, лікарської сировини, ягід, тощо, така діяльність теж порушує функціонування природних лісових екосистем.

З прийняттям цього року змін до чинного законодавства у сфері охорони лісових ресурсів посилилась відповідальність за правопорушення та злочини, пов'язані із незаконною діяльністю щодо пралісів. Таким чином, врешті решт звернуто увагу на проблему їх охорони, наслідком не вирішення якої може стати зникнення вікового надбання з географічної карти нашої держави.

Законодавцем внесені зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення та до Кримінального кодексу України.

Зокрема, у понад 10 разів збільшено розмір штрафу за санкцією ч. 1 ст. 68 Кодексу України про адміністративні правопорушення, згідно з якою «порушення правил та інструкцій по відновленню, поліпшенню стану і породного складу лісів, підвищенню їх продуктивності, а також по використанню ресурсів спілої деревини — тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян» [Б]. Такі зміни є досить суттєвими, оскільки раніше розмір штрафу за санкцією цієї статті становив всього від 5 до 8 неоподаткованих мінімумів громадян.

Крім того, вказаним законодавчим актом ст. 68 Кодексу України про адміністративні правопорушення доповнено новою частиною другою щодо порушення вимог з охорони пралісів, квазіпралісів, природних лісів [В].

Законодавець не оминув і питання посилення кримінальної відповідальності за незаконну порубку лісу (ст. 246 Кримінального кодексу України) [4], що повинно мати не аби який вплив на охочих до незаконного промислу з лісовими ресурсами.

Проте, залишається відкритим питання: чому із санкції цієї статті усунуто положення про конфіскацію незаконно добутого майна? Адже таке положення було у минулій редакції цієї правової норми і воно не було зайвим.

Питання охорони пралісів залишається актуальним, оскільки Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо охорони пралісів згідно Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпати, який схвалено Верховною Радою України 23 травня 2017 року, набув чинності лише 3 вересня 2017 року і його застосування тільки упродовж двох місяців ще не дало очікуваних результатів щодо вирішення проблеми, яка створювалась десятиліттями.

Проте прийняття цього законодавчого акту є вагомим кроком для збереження такої лісової екосистеми, як праліси. Вперше в законодавство нашої держави введені поняття пралісів, перелік забороненої діяльності на території цієї екосистеми та посилено відповідальність за її незаконне

здійснення. Завдяки цьому маємо надію на вирішення проблеми незаконної порубки пралісів та їх збереження.

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо охорони пралісів згідно з Рамковою конвенцією про охорону та сталий розвиток Карпат : Закон України від 23 трав, 2017 р. № 2063-VIII // Офіційний вісник України, — 2017. — № 72. — Ст. 2198.
2. Лісовий кодекс України: від 21 січ. 1994 р. в ред. від 8 .її ют. 2006 р. № 3852-XII // Відомості Верховної Ради України. — 2006. — № 21. — Ст. 170.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : від 7 груд. 1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1984. — М 51. — Ст. 1122.
4. Кримінальний кодекс України : від 5 квіт. 2001 р. М 2341-III // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 25. — Ст. 131.

Науковий керівник: к. ю.асистент Заверюха М. М.